პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

ფასი ორი შაური

ტარტაროზი

№ 79 კვირა, 19 დეკემბერი 1926 წ. № 79

„კანტონის სახალხო არმია ამარცხებს პეკინის შავრაზმელ ჯარს, რომლის დამარცხება იმპერიალისტების დამარცხებაა“. (გაზეთებიდან)

ჩინური ძეგლი

ჭკუასთან ახლოს

— კაცო, შენ აკი დღეს ბათომში აპირებდი გამგზავრებას, და აქ რა გინდა?!

— სწორედ ამიტომაც მოვედი აქ... დაზღვეული არ ვარ, და თავი უნდა დავიზღვევო.

ა ღ წ ე რ ა

გაზეთის კითხვა რომ კარგი საქმეა, ეს მე დიდი ხანია გაგონილი მქონდა; მაგრამ, რას იზამ, ჩვენებურ კაცს, ხომ მოგეხსენებათ, სანამ თავზე მეხი არ დაეცემა, ცხვირს ვერ მოაწმენდინებ; მეც ასე დამემართა სწორეთ; დავინანე თვეში თოთხმეტი შაურის გაღება გაზეთის გამოსაწერად, შევეჩვიე პირუკულმა ვირზე და ისე ვერიდებოდი გაზეთის კითხვას, როგორც ინგლისურ ავადმყოფობას; მეგონა, თუ ქვეყნის ვითარებაში ჩვენი მეზობლის—ქვრივი კეკელას—ნაამბობითაც კარგათ გავერკვევოდი და გავიგებდი, თუ რა მოელის გვრემა-წუხილს ჩემბერლენსა და პუანკარეს, როდესაც ცოფს ჰყრიან საბჭოთა კავშირის სახელის გაგონებაზე. მაგრამ ჩემი ორიენტაცია კეკელაძე ისე გაყალბდა, როგორც ოპოზიციის მიერ გაცემული ვექსილები, და გაზეთის სიძულვილმა ისეთ სირცხვილში ჩამაგდო, რომ ჩემიხნის კაცს დღესაც სახეზე ალმური ამდის და რიგიანი ხალხისთვის დღესაც თვალებში ველარ შემიხედნია სირცხვილით.

ახლათ დაღამებული იყო. ის იყო ჩაი გიახელი და ლოგინზე ვაპირებდი წამოწოლას, რომ ვიღაცამ დერეფანის კარები მაგრათ დააბრახუნა. ჩემი ცოლი წამოდგა და კარებისაკენ ბარბაცით წავიდა; მაგრამ საჩქაროდ შევაჩერე:

— დედაკაცო, ემანდ ეგდე, ვინ იცის, ვინ ოხერი აბრახუნებს; კარებს რომ უღებ, ერთიც ვნახოთ, ვინმე ხულიგანია, ხომ შენცა და მეც გაგვგუდავს და. თუ რამ გვაბადია, სულიან ხორციანათ გაგვცლის. მერმე მოდი და იწერე პირჯვარი..

დედაკაცმა გზა მიყო და მეც, ცოტა არ იყოს, შეშინებული, ცოტაც გულგამაგრებული, დაკეტილი კარების წინ ავიტუზე და უცნობს ხმამაღლა მივმართე:

— ვინა ხარ?

— რეგისტრატორი

ტანში ჟრუანტელმა გამიერა და სახეზე ცივმა ოფლმა დამასხა; საქმე იმაშია, რომ ამ ათი-ხუთმეტი წლის წინათ ჩემს მეზობლათ ცხოვრობდა ერთი რეგისტრატორი, სინოდალნი კანტორის ჩინოვნიკი,—ასე უძახოდა თავისთავს,—თუმცა მის მხრებზე მე არასოდეს ჩინი არ მინახავს, გარდა ერთი გახვრეტილი კაკარდისა, რომელსაც ყოველ ცისმარე დღეს აგურით ხეხდა და აპრიალებდა; სულ რაღაც თორმეტ მანეთს იღებდა თვიურად, ერთი ამდენიც პრაშენიების დაწერით შემოსდიოდა; მაგრამ თავი ისე მოჰქონდა, გეგონებოდა—ღენერალი ლინევიჩი არისო; მთელი მეზობლობა აკლებული ჰყავდა გინებით, მეტადრე, როდესაც ჯამაგირის მიღების შემდეგ სადმე გამოთვრებოდა; ღვთის წყალობა—ღვთის რისხვათ მიაჩნდა და თუ ვინმის ახირდებოდა, მანამდე არ მოიშვებოდა, სანამ უჩასტკაში არ ამოაყოფინებდა თავს; დაუსტვენდა სვისტოკს, შეჰყვიროდა გარადავოებს, დვორნიკებს და კინწის კვრით გაიგდებდა წინ.

უჩასტკაში კიდევ დაიწყებდა: ღმერთსა და ხელმწიფეს აგინებს, მე, როგორც მთავრობის ერთგული კაცი, ამას ვერ ვითმენ და უთუოდ ზარეშოტკაში ჩააგდეთო.

მე ვიცი, არ დაუჯერებდენ! ბევრიც რომ გემართლებია თავი, ვინ იყო გამგონი! მეც ბევრჯე ამიტეხა ხლაფორთი იმ სულაძაღლებულმა და იმდენი ჰქნა, რომ ერთხელ ძლიერ მომაბეზგვინა თავი.

მაზლას, რაც იყო, იყო; ჩამოაბრძანეს თუ არა ნიკოლოზი, ჩვენს რეგისტრატორსაც პანჩური უჭირეს. დიდხანს აღარ უცოცხლია; სადღაც დაითვრა, გაცივდა და, კარგათ არ ვიცი ანგელოზს თუ ეშმაკს, ჩააბარა თავის დამიშებული სული.

და როცა გავიგონე—რეგისტრატორი ვარო, მე ისე მომეჩვენა, რომ აი ის რეგისტრატორი საფლავიდან ამდგარა და ძველი ნაცნობობით კარზე მომდგომია მეთქი... გავშეშდი და ველარ ვიძროდი ვერც წინ და ვერც უკან.

ისევ გაისმა კარების ბრახუნი. იღბლათ ჩემმა ცოლმა ოთახიდან დერეფანში ანთებული ლამპა გამოიტანა და, ამით გამხნევებული, ერთხელ კიდევ შევეკითხე:

—ვინა ხარ?

— რეგისტრატორი, ასაწერათ მოვედი.

„ასაწერათ მოვედიო“—ამ სიტყვებმა სულ ამირდამირია დავთარი; უკვე ცხადი იყო, რომ ჩემს წინაშე დახურულ კარების უკან იდგა არა საიქიოდან მოსული, არამედ თანამედროვე ცოცხალი ადამიანი; მაგრამ აწერა რა შუაში იყო, ან რა უნდა აეწერათ, ეს ჩემთვის გაურკვეველი იყო; მადლობა ღმერთს, ვალი არავის მემართა, ან თუ მემართა—მეწვრილმანის, მეპურისა და მეყასბის, ისიც უვექსილოთ, მაშასადამე, ისინი ლისტს ვერ გამოიტანდნენ: მაშ, რაშია საქმე?

— მოქალაქევ,—გაისმა ისევ,—გააღეთ კარი; დღეს საყოველთაო აღწერა არის და თქვენი კარტოჩქაც უნდა შევავსოთო.

— აააა, საყოველთაო! ესე იგი ყველა მოქალაქეს უნდა აგვიწერონ სარჩო-საბადებელი! ალბათ, ფრანციას, ან ანგლიას უჩივლია ჩვენი მთავრობისთვის ნიკოლოზის

ეროვნული ბიბლიოთეკა

„ჯ ა ვ ს ნ ო ს ა ნ ი“

— ნუ სტირით... ხომ ხედავთ როგორ შეხვეული ვარ! მატარებლის მარცხი რომც მოხდეს, მე მაინც არაფერი მიშავს.

ვალების გამო ლიგა ნაციაში, ლისტი გამოუტანია და ახლა მთელი ავლა-დიდება უნდა გაალაგონ საბჭოთა კავშირიდან მეთქი,—გავიფიქრე.

— ბატონი ბრძანდებით, მაგრამ დღეს არ შემიძლიან; ხვალ მობრძანდით, თქვენ თუ რამე საკბილოს ნახავთ, ასწერეთ ლისტს წინ ვინ აუდგება,—ვალ რომ გადახდა უნდა, მე ეს კარგათ ვიცი.

მოქალაქევ, რის ლისტი, რის ვალები!.. უნდა დავწეროთ: რამდენი წლისა ხართ, რამდენი სული ცხოვრობთ, რას აკეთებთ და სხვა ასეთი ცნობები გვესაჭიროება.

— თქვე კაი კაცო, რამდენი წლის ვარ, რომელია: სასალდათო რომ არა ვარ, ეს ღმერთმაც იცის და კაცმაც, მალე სამოცი წლის კაცი რაღაში გამოგადგებათ?

მომესმა სიცილი.

— მოქალაქევ, ნუ გვაცდენთ, გააღეთ კარები და ხელათ აგიხსნით, რაშიაც არის საქმე.

ამ ლაპარაკში, ცოტა არ იყოს, გონს მოველი, გული გავიმაგრე და, თუმცა ჩემი დედაკაცი მიშლიდა, კარები გავაღე.

შემოვიდა უცნობი მოქალაქე, ხელი ჩამოგვართვა, სკამზე ჩამოჯდა, ტყავის ჩანთიდან რაღაც დაბეჭდილი ქაღალდები ამოალაგა, კარანდაში მოიმარჯვა და ღიმილით მომმართა:

— მოქალაქევ, ნუ თუ არ წაგიკითხავთ „მუშა“-ში, რომ 17 დეკემბერს დაიწყო სრულიად საკავშირო აღწერა, რომ ყველა პატიოსანი მოქალაქე, ყველა შეგნებული მშრომელი მოვალეა ხელი შეუწყოს ამ დიდ და სასარგებლო საქმის წარმატებით დაბოლოვებას?

— „მუშა“! ჰო, რატომაც არა, წაკითხული მაქვს! მაგრამ რატომ ან ვისთვის არის ეს აღწერა სასარგებლო? ალბათ, ახალი გადასახადების შემოღება განუზრახავს მთავრობას...

აღარ დამაცალა. ამოიღო გაზეთი და ხმამაღლა წამიკითხა რიკოვისა და ჩვენი სუხიშვილის მოწოდება მცხოვრებლებისადმი.

შემრცხვა, მაგრამ როგორ! თურმე ქვეყანას მოსდებია საკავშირო აღწერის ამბავი, მე კი, კეკელაზე დაიმედებულს, გული საგულეზე მქონდა და როგორ წარმოვიდგენდი, თუ ასეთი დიდი საქმე გამოეპარებოდა ჩვენს რადიო-პრიომნიკს.

— როგორ ვეტყოდი, თუ მე „მუშა“ აგერ ორი წელიწადია, ხელშიაც არ ამიღია, როგორ გავამხელდი, რომ თოთხმეტი შაური ვერ გავიმეტე თვეში გაზეთის გამოსაწერათ?

ჩემს ცოლს თვალი ვუყავი, საკუჭნაოდან ძველი ღვინო და ყველი გამოვატანინე და წინ დავულაგე რეგისტრატორს: მაგრამ ის ისარნაკრავივით წამოვარდა და თითქოს მამამისი მე მომეკლას დამიბღვირა:

— მოქალაქევ! ჩვენ ღვინისთვის არ მოვსულვართ! ჩვენ გვაწევს განსაზღვრული მოვალეობა და პასუხისმგებლობა! კეთილი ინებეთ და მოგვეცით პასუხი აი ამ კითხვებზე.

და მოაყოლა ცისა და ბარის. მე მეგონა, პროკურორის წინაშე ვიდექი და, სიცოცხლე გაქვს, კაი-კაი პასუხებიც დავაყარე.

როცა რეგისტრატორი მორჩა და მეც მოვრჩი, ხელი ჩამომართვა და მშვიდობის ღამე მისურვა.

კარები მაგრა გამოვკეტე, სტოლის უჯრა გამოვაღე, ამოვიღე სამმანეთიანი და ჩემს ცოლს გავუწოდე:

— აი, სამი მანეთი: ხვალ საცა იყოს და არ იყოს, გაზეთ „მუშა“-ს მაღაზია ნახე, ერთი სამი თვით გაზეთი გამომიწერე; თუ ფული მოგრჩეს, ღმერთი არ გაგიწყრეს, უკან არ წამოიღო, მეოთხე თვითაც გამოიწერე, თუ არ გეყოს 3 მან., ბეჭედი დაუტოვე გირაოთ; უგაზეთოთ კი არ დამტოვო; კეკელას კი ჩვენს ოჯახში დღეის შემდეგ ფეხი არ დაადგმევინო; სულ იმის ბრალია, რომ საყოველთაო აღწერის ამბავი გამომრჩა და უვიცი ადამიანის სახელი დავიმსახურე.

კოლონა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დღიურიდან

კვირა დილაა...
საბედისწერო,
რიცხვი კვიმატი.
(ვინც დღეს
შემხვდება
პირველათ,
ბრალი იმათი).
რაღა დავსწერო
ან რა ვსთქვა
მეტი
(საშინელია
რიცხვთა შორის
რიცხვი ცამეტი)
ვსთქვა კიდევ
ერთხელ
რომ ვარ
ღარიბი?
(ძაან კი მოსდგა
რობაქიძეს
პეტრე „ყარიბი“)

მყავს გლახა
ცოლი;
ამ ქვეყანაზე
მას არ ყავს
ტოლი...
ან მომავალში
რაღაცას ველი..
არა ღირს, არა,
მეცოდება ჩემი მკითხველი
—ეი, ყმაწვილო,
რას ჯღაბნი, ნეტა?!—
კიდევ მომვარდა
ჩემი ცოლი
„ნაზი“ ანეტა...
—დღეს ხომ ხარ
მაინც თავისუფალი?,
თვითონ იყიდე
„პროვიზია“,
არ გაგიწყრება
ღმერთი-უფალი!—

რა ჯანი მქონდა,
მეც წამოვიცვი
მკლავზე კალათა
და ბაზრისაკენ
წავჩანჩალდი
ძალის-ძალათა...
მივმართე ერთსა
ხორცით მოვაჭრეს
(ჩემს გვერდში
მდგომსა
„ნაცნობებმა“
ჯიბა მოაჭრეს;
ატყდა განგაში
მოგროვდენ ყველა
კახნი მთიელნი...
და როგორც იქნა
ყველაზე „ადრე“
მოვიდა მაინც
მილიციელი...)
—ძმაო, ილო,—
მივმართე მე
ნაცნობ
მეხორცეს,—
რა ღირს
ხორცი
ერთი კილო?
—ექვს აბაზს
არ დააკლდება
კაპიკი, „ჩეთი“,
უკეთესს ხორცსა
ვერსად იშოვი
რომ მოიაროთ
მთელი მილეთი...
—ილო ჩემო,
ისე მითხარ,
ძმობილურათ,
ერთი კილო
რამდენია ძველებურათ?
—განა არ იცი?
ორ გირვანქასა
„ასმუშკა“ აკლია
არ უნდა ფიცი;
—ცოტა ყოფილა,
არ მომდის გონში
ისევ იქ წავალ
„მიასოტორგში“...

მაგრამ იქვე დავინახე
სოფლელი ქალი
ხელში ეჭირა
მსუქანი,
უშველებელი
ბატია;
—რა ღირს,
დობილო?,
—ამისი ფასი
რვა აბაზია...
არ მოგეწონათ?,
ახია თქვენზე;
რად გაგვიძვირეთ
ჩვენ ბამბაზია...

(უკეთეს...
დღეს ვჭამ
ლობიოს,
თუ გინდ ეწყინოს
ჩემ რძალს
სოფიოს).
არ მივაყენებ
არვის ვნებასა...
ხორცის ყიდვაზე
ხელი ავიღე
და შევუერთდი
ვაჭართ კრებასა...

— ხათაა, რაღა,—
ამბობდა ერთი!—
აუწყრათ
ჰაგათ
ამჩენი ღმერთი;
ამოიგონეს
ალაც აღწერა,
ცოდეთ
ვენ ვართ
მისი წერა...
რ ჩავეწეროთ,
ამოვაცხადოთ,
ასტიკი ომი;
ხვა რა იქნება
„ნალოგს“
ავგადებს
ვენ ალმასკომი...
—აგრე იქნება,
რა ვარ ხამი,
ვენ გადაგვხდება
უთი მანეთი
ქალებს კი სამი...
--სულ ტყვილია,
ნუ უგდებთ ყურსა;
უნდათ გაიგონ
რამდენს ვჭამთ პურსა..
—ჭორიკანებო,

კოველ
კარგს საქმეს,
შარს მოსდებთ
რამეს—
მათ ჩაერიათ
ბოლო დროს
მუზა,
მათი სიყალბე
სულ მთლათ
ჩაფუშა.

კაკოს ბიძა:

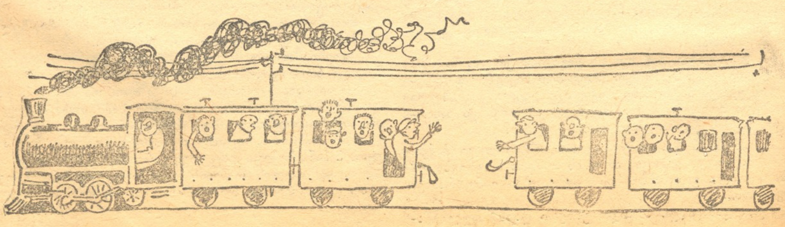

ეროვნული ბიბლიოთეკა

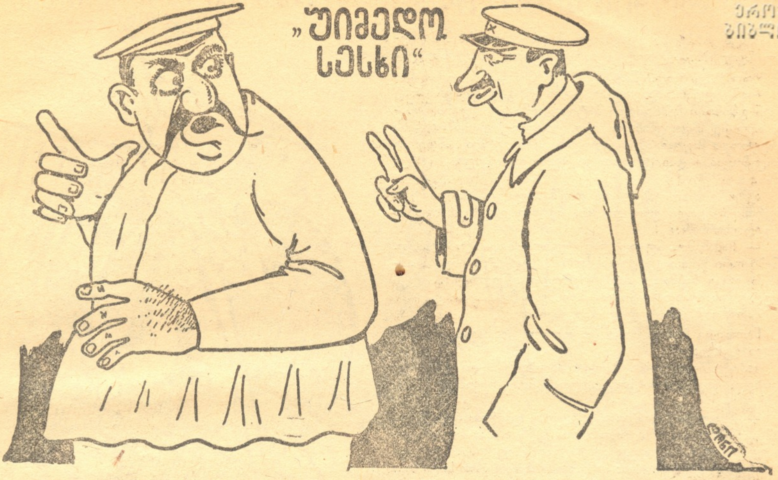

რკინისგზელი: გეურქ, აი ეხლა მჭირია შენი მეზო ბლობა: ოცი მანეთი მასესხე და როგორც კი დავბრუნდები, მაშინვე დაგიბრუნებ.

გეურქა: გეჟეს! სადა მაქვს დასაკარგი ფული?.. და ბრუნდები ცოცხალი კი ვიცი?!

დიალოგი

— მე მუდამ ვამბობდი, რომ პროტექცია საზიანოა. არა მარტო საზიანო, ზოგ შემთხვევაში ის პირდაპირ დამღუპველია.

— როგორ, ადამიანო, პროტექცია და ნათლიმამობა რომ არ იყოს, შენ რაღა გეშველებოდა? სამსახურს ვინლა გიშოვიდა?; ბინას ვინლა მოგცემდა?, შვებულებაში ერთი თვის ნაცვლად სამ თვეს ვინ გაგიშვებდა?. კამანდიროვკებს ვინ მოგიწყობდა?...

— შენგან არ მიკვირს?!.. განა პროტექცია ამას ჰქვია?!... შენც არ მომიკვდე! შენ რომ ჩამოსთვალე, ის სულ „პურმარილია“, პროტექცია კი სულ სხვაა.

— როგორ სხვაა?

— პროტექცია, ჩემო ძმაო, აი რას ქვია: ვსთქვათ შენ უსამსახუროთ ხარ, გყავს ნაცნობები. მიდი იმ ნაცნობებთან. იმ ნაცნობმა მიგიწერა მეორე ნაცნოთან, მეორე ნაცნობმა მიგაგზავნა მესამე აცნობთან, იმან კიდევ თავისთან, იმან კიდევ თავის ნაცნობთან და ასე შემდეგ. თუ ღმერთმა ქნა და უკანასკნელ ნაცნობს მიაღწიე იქ გეტყვიან:—ხვალ მოდიო,—ხვალ მიხვალ, კიდევ გეტყვიან—ხვალ მოდი,—კიდევ მიხვალ, კიდევ—ხვალ,—და ასე შემდეგ.

— ამას ხომ ბიუროკრატიზმი ჰქვია?

—შენც არ მომიკვდე! ბიუროკრატიზმი აი რა არის: ვსთქვათ შენ ბინაზე გაქვს წყალსადენის ონკანი. დღეში ხარჯავ სამ ვედრო წყალს. თვე გავიდა და წყალსადენის განყოფილებამ შენ უზარმაზარი ანგარიშში შეგაცურა. შენ დასწერე განცხადება, შეიტანე წყალსადენის კანცელარიაში და ელი პასუხს. დაგიბარებენ სამი დღის შემდეგ. მიხვალ. გადაგიდებენ კიდევ სამ დღეს. კიდევ მიხვალ. გადაგიდებენ კიდევ სამ დღეს, შემდეგ გამოგიცხადებენ, რომ შენი ქაღალდი დაიკარგა და გთხოვენ ახალი დასწერო. იმ ქაღალდს ერთ კვირაში კიდევ დაკარგავენ და ასე შემდეგ, სახლში კი წყალს დაგიკეტენ, საპირფარეშოში ველარ შეხვალ, სარეცხს ვერ გაარეცხინებ, ხელს ველარ დაიბან. ადგები და ერთ განცხადებას კიდევ დასწერ.

— აი, ის განცხადებაც თუ დაიკარგა—ამას ჰქვია ბიუროკრატიზმი.

— კარგი, მაგრამ რად მოჰყევი ეხლა ეგ ამბავი?

— რათა და პროტექციის მავნებლობა მინდა დავამტკიცო. ამას წინედ ჩემს მეგობარს სოფლიდან ნათესავი ჩამოუვიდა. რა თქმა უნდა მას სამსახური უნდოდა.

მეგობარმა ჩემთან გამოგზავნა, მე ჩემს მეგობარს გაუგზავნე, იქიდან კიდევ სხვასთან და ბოლოს სულ უცნობ კაცს ჩაუვარდა ხელში.

იმ ულმერთოებმაც აიღო და... ადამიანი დაღუპა.

— როგორ დაღუპა?

— როგორ და კოოპერატივში მოლარედ გაგზავნა.

— მერე რა არის აქ დასაღუპავი?

— აგერ გიამბობ:

იმსახურა ერთი თვე, ლამაზად და პატიოსნად იყო.

მეორე თვე კიდევ უფრო ლამაზად და პატიოსნად.

მესამე თვე... კიდევ უფრო უკეთესად.

მეოთხე თვეზე კი...

გამასწორებელ სახლში ამოჰყო თავი.

—რათა კაცო?

— რათა და არ იცი? ფულებმა დაღუპეს. კოოპერატივის ფულები შემოეჭამა.

—ესეც შენი პროტექცია. უცნობ კაცს რომ ჩაუვარდები ხელში, მა რა დაგემართება?

ისევ „პურ-მარილის“ მადლი, თორემ... მშრალი პროტექციით ჩემო ძმაო, ფონს ველარ გახვალ.

ხოზიკი.

კაპიტონის სიკვდილი

როცა კაპიტონი კვდებოდა, მოუხმო თავისს მოსწრებულ შვილებს: ნეოფიტეს, მარუსიას და კაპიტონს (უნცროსს) და ასეთ სიტყვებით მიმართა მათ:

— შვილებო, მე ვკდები. სანამ კარგად ვიყავი არც თქვენ გქონიათ ჩემი დიდი პატივისცემა და, ღვთის წინაშე, არც მე მყვარებიხართ ისე, როგორც ეს მამათქვენს შეჰფეროდა მაგრამ ამ სიკვდილის წინ ერთი ანდერძი მაინც მინდა დაგიტოვოთ და ყური დამიგდეთ ცოტა ხანს...

აქ კაპიტონი უძლურად დაეშვა ლოგინზე. კაპიტონ უნცროსმა თვალი უყო დაძმას, შემდეგ ველარ მოითმინა და გადაიხარხარა:

— მამაჩემო, ნუ იღალავ ტყვილა თავს ლაპარაკით. იქნება ორი წუთი კიდევ გასძლო ზედმეტი. ენუქას ანდერძი უკვე საკმაოდ მოძველებული ანეგდოტია. დღეს კულტუროსანი ადამიანი არ მოისმენს მას...

მარუსიამ მხიარულად ჩაიკისკისა.

ნეოფიტე ჩუმად იდგა და თითქოს რაღაცას ანგარიშობდა გუნებაში.

კაპიტონ უფროსმა მძიმედ ამოიხვნეშა და წყნარად გადახედა სიკვდილის სარეცელთან ჩამწკრივებულ შვილებს.

— შვილებო, რომ დაგწყევლოთ, ღმერთი არ გწამთ. რომ გითხრათ გაეთრიეთ კარშიო, ჯერ არ მომკვდარვარ და უდროოდ ჩამკლავთ ამ ლოგინში. ისევ ჩემსას ვიტყვი და მერე თუ გინდათ უკან გამომყოლიხართ ერთ საათში...

შვილებმა ჩაიფრუტუნეს.

— მოგმართავთ სათითაოდ, განაგრძო კაპიტონმა. შენ ნეოფიტე, ანგარიშის კაცი ხარ. მსახურობ. ჯამაგირიც კარგი გაქვს, ანგარიშიც, რა თქმა უნდა, კარგად იცი, მაგრამ მაინც გეშლება ხოლმე ხანდისხან. თუმცა სიცოცხლეში ჩემთვის კაპიკი არ გემეტებოდა და ერთი თუმანი ძლივს წაგლლიტე თვეში სასამართლოს საშუალებით, მაგრამ მაინც გაძლევ ერთ რჩევას. ფრთხილად იყავი, ნუ გეშლება ანგარიში, თორემ შენც ანგარიშში გამოგიყვანებენ და მერე საიქიოშიაც აღარ მექნება შენგან მოსვენება.

— ეხლა შენ გეუბნები ჩემო მარუსია. არც შენ ხარ ურიგო ქალი. როგორც შენ ტოლებს, სეირნობა შენც გიყვარს და ხშირად ისეთ ადგილას დამინახიხარ შორიდან, სადაც მამაშენსაც კი ვერ შემოედგა ფეხი, მაგრამ შენც გაქვს ერთი ნაკლი.მამაშენის გამონაკლისით, მამაკაცებთან ძალიან რბილი ხარ. ჩემი რჩევაა შვილო, თუ როდისმე ეღირსო გათხოვებას, წაგლიჯე რისი წაგლეჯაც შეგიძლია ქმარს და მიატოვე, თორემ შენ თვითონ მიგატოვებს. იცოდე, რომ შენი ენის პატრონს ან ჩიხოტკა მოელის ერთ თვეში ანდა აქედან სამუდამოდ გადაკარგვა...

— ეხლა შენ ჩემო უსაყვარელესო შვილო კაპიტონ. შენთვის ბევრი არაფერი მაქვს სათქმელი. შენი კაცობა მთელ არე-მარემ იცის. არ დარჩენილა არც ერთი სამილიციო უბანი, სადაც ერთი ღამე მაინც არ გაგეთიოს, დაკვირვებული კაცი ხარ, ჩემგან ჭკუას სწავლება აღარ გესაჭიროება, მაგრამ მაინც გეტყვი ორიოდე სიტყვას. როცა დაცოლიანდები და შვილები გეყოლება, არ გაგიწყრეს ღმერთი და სწავლაში არ მისცე ისინი, თორემ ჩემზე უკეთესი ბედი არც შენ მოგელის...

— აი, შვილბო, რაც მინდოდა სულ თქმა და აწი რაც გინდათ ის ქენით... დაამთავრა კაპიტანმა თავისი სიტყვა, მოითხოვა ძმარ-პილპილიანი საჭმელი, გადაყლაპა ოთხი თუ ხუთი ლუკმა, გაიღიმა ნეტარებისაგან და გაჭიმა ფეხები.

შვილები არ მოელოდენ მამისაგან ასე უეცრად მიტოვებას და ეცენ მიცვალებულს.

— მამა, გვითხარი, რას გვიტოვებ... რა ქონებას!

მაგრამ კაპიტონი უკვე საიქიოში აღარ იყო და ღვთის წინაშე იდგა უკანასკნელ ანგარიშების ჩასაბარებლად.

როდესაც კაპიტონი ხმას არ იღებდა, დადგენ შვილები გვამის ახლოს და დაიწყეს მსჯელობა, როგორ გაესვენებიათ მიცვალებული.

— მუსიკით გასვენება არ ღირს, თქვა ნეოფიტემ, მამაჩვენს მუსიკა მაშინ უყვარდა, როდესაც სხვას მიასვენებდენ ხოლმე, და ეხლა იგი გინდა მუსიკით გაგვისვენებია და გინდა არღნით... პირიქით, სულ იმას იძახოდა ცხონებული, ოღონდ გასასვენებლად არ გავხდებოდე და მუსკა ჩემს გამსვენებლებისთვის დამილოცნიაო...

მესამე დღეს, როგორც იქნა, წააჩინჩილეს კაპიტონი სასაფლაოზე და გახარებული შვილები დარჩენილ ქონების გაყოფას შეუდგენ.

გასვენების მეორე დღეს, ნეოფიტეს ისე აეშალა ჯავრისაგან ანგარიში, რომ ხუთი ათასი მანეთი ხაზინაში შეტანის ნაცვლად სახლში წამოყვა შეუმჩნევლად და ასევე შეუმჩნევლად ჩამალა კედლის ნახვრეტში.

როდესაც შემდეგ მოსამართლე შეეკითხა ნეოფიტეს, როგორ მოხდა, რომ სახაზინო ფულები ბინაზე აღმოგაჩნდაო, ნეოფიტემ უპასუხა:

— უსაყვარლეს მამის სიკვდილმა ისეთი საშინელი გავლენა მოახდინა ჩემზე, რომ არც შეიძლებოდა სხვა-

ლევარსი როხროხაძის მუხრუჯი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

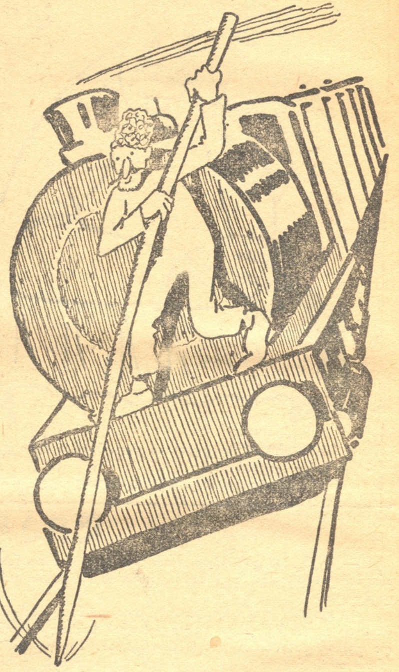

ეროვნული ბიბლიოთეკა

„მზრუნველი“

„კუდაბზიკა ნააზნაურევი“ (ვატმანს): იმე, ყმაწვილო, იმ კაცმა თუ კი გადაახვევია განზე ურემს, ცოტა შენც რომ გაგეწია აი ტრანვაი რა იქნებოდა?

ნაირად მომხდარიყო. შეეკითხეთ ექსპერტებს: და თუ ეს ასე არ იქნება, შერცხვენილი ვიყო.

სასამართლომ ნეოფიტე სცნო უდანაშაულოდ და გაანთავისუფლა.

ამ დროს მარუსია ასე ელაპარაკებოდა თავის ქმარს:

— რომ საყვარელ მამის სიკვდილი არა, მე შენ ცოლად არასდროს არ გამოგყვებოდი. სხვა გზა არ არის, უნდა გავიყაროთ, და როგორც ყოველგვარ სარჩო-საბადებელს მოკლებულს ვალდებული ხართ საცხოვრებელი თანხა მაძლიოთ ყოველ თვეს, და გარდა ამისა ყოველ წელ ერთი თვის კომპენსაცია, როგორც ამას ღებულობენ ხოლმე პასუხისმგები მუშაკები დაწესებულებებში.

საქმის გარჩევის დროს მარუსიას მოთხოვნილები სამართლიანად იქმნა ცნობილი და დაკმაყოფილებული სავსებით.

თვის დაკავებული კაპიტონ ასე იმართლებდა თავს კამერაში:

— მოსამართლენო, ვისაც ძვირფასი მამა არ მოკვდომია, ის ვერასოდეს მიხვდება ჩემს მდგომარეობას. შეგნება დაკარგულს სად მახსოვდა მე მაშინ წესრიგი და მისი კანონები. მე ადვილად შემეძლო უფრო უარესიც ჩამედინა, რადგან ჩემი პატოლოგიური ორგანიზმი არა თუ ეწინააღმდეგება ამას, არამედ ხელს უწყობს კიდეც. თუ არ გჯერათ შეეკითხეთ ექსპერტებს...

როდესაც კაპიტონ უნცროსი კამერიდან თავისუფალი გამოდიოდა და მეგობარს წააწყდა, ასე უთხრა:

— იცი, რა მაზალო იქნება, ეხლა ბიძაჩემიც რომ მოკვდეს?—ისეთს აურზაურს ავტეხავ, რომ ჩემს დანახვისთანავე კლუბებიდან სულ ქუდმოგლეჯილი გარბოდენ...

სინემატო

სიუტიფრე

„გალმა გაედავე, რათა გამოლმა შეგრჩესო“.
ხალხური ანდაზა.

მარქენალი ხარი ჰყავდა
ერთ გლეხს, თარხანს,
მსგავსი ხარი ვერ ითმენს, თუ
რქებს არ აფხანს
რომელიმე სხვა საგანსა,
თუნდაც ქვისას,
თითქოს იგი მტერი იყვეს
თავის რქისა,
ისე უქნევს იმას ყველას
და ყველაფერს,
თითქოს ლომსა, გინდ ფაფაში
უსვრის ლაფერს.
თვით თარხანს კი ედგა იგი
თვინიერად
და გამწევიც იყო უღლის
ღონიერად.
მაგრამ თარხანს მეზობელი
ქურდი ჰყავდა,
ვინც რომ თარხანს პრაფრით არ
დაჰზოგავდა.
ქურდიც მის ხარს, მარქენალიც
იყვეს თუნდა,
თვალს ავლებდა, რომ მოპარვა,
ალბათ, სურდა.
და ამიტომ ღამით თარხანს
შეგნებულათ
ჰყავდა ხარი ჩიხში ისე,
გაშვებულათ,
არ აბამდა და რქებს თოკით
არ უკრავდა,
და მით თითქოს ის „მარცხის ფეხს“
განზრახ ჰგავდა.
და აი, რა? ერთხელ სოფლის
ხელისუფალს
საჩივარით ეახლა და
სდგას, თავს უკრავს
თვითონ ქურდი, თარხანის ის
მეზობელი,
ვინც რომ თურმე, ღამე იყო
როცა ბნელი,
ჩიხს ესტუმრა, თარხანის ხარს
უტრიალა,
მაგრამ ხარმა იმედი გა-
უტრიალა:
თავი აღარ დაანება,
რქებს აღერდა,
ისე რომ ქურდს შურით
გულიც აუძგერდა,
რადგან ხარი ვერ მოხელთა,
ის თავ-ხედი,
მთელ ღამეს რომ აწყევლინა
ქურდს თავ-ბედი.
და აი, სდგას ის აქ ახლა
არზით ხელში,
აგონდება რა წარსული
ღამის ბნელში,
ის უხსნის აქ ხელისუფალს
დალაგებით,
თუ ვით დადის ღამით ის ბნელ
ალაგებით,
როგორც კაცი მონადირე
მგელზე, დათვზე,
მსხვერპლად მიაქვს თავი რაღა,
ამ ხიფათზე,
რომ სურს სოფლის მშვიდობა და
ტკბილი ძილი,
რა საქმიდანც შინ ბრუნდება
მხოლოდ დილით.
მაგრამ სოფლად სახიფათო
მან შენიშნა,
მარქენალი ხარი რომ ჰყავს
თარხანს ჩიხში,
აშვებული უთოკოთ და
უსაბელოთ,
სთხოვს, ალაგმოს რითიმე
ეს მეზობელი,
თუნდაც მითი, რომ ბრძანდებით,
თარხანს, მკაცრით
დააკისროს ღამით ხარის
დაბმა ბაწრით!..
ამ საქმეზე თარხანი რომ
დაიბარეს,
მან ქურდს ჰკადრა, სოფლის ერთგული,
და მოყვარეს:
—„ხარის დაბმა დიდი საქმე
სულ არ არის,
აქ არც ჩემი საკითხი,
არ იმ ხარის:
თოკს ვნახავ და ხარს მივაბამ
სადმე დირეს,
მხოლოდ უფრთხი შენისთანა
მონადირეს!..

ხდება ხოლმე, როცა კლიტე
გააბრაზებს,
ქურდი ჩივილს სახლის პატრონს
თვით დაასწრებს.
და თავს აცნობს ხელისუფალს
სწორედ აგრე,
როგორც ქვეყნის მოსარჩლე და
მოამაგე!

ონისიმე.

არშიყი გამგე

„ბევრი ნახავს აქ თავისთავს“

ვინმე გამგემ თვის მეგობარს
დაავალა ერთი რამე:

ადვილია, რა თქმა უნდა,
გამიკეთე, შენ ეს საქმე:
თუ კაცი ხარ, „მაშინისტკა“
მომიყვანე კარგი, მარდი,
ლამაზი და ახალგაზრდა,
გამიქარწყლოს თანაც დარდი.
დამერწმუნე: გადაგიხდი,
არ დამრჩები უმადური;
გასამრჯელოს კარგსა მოგცემ...
გამიწიე სამსახური

მეგობარმაც მოუყვახა
თვალწარმტაცი ნაზი ქალი..
და ამ დღიდან ამ ჩვენს გამგეს
გულს მოედვა ცეცხლის ალი.
დაივიწყა ცოლი, შვილი,
მიატოვა შარა გზაზე;
აღარ ფიქრობს, თუ სხვა ვინმე
კიდევ არის ქვეყანაზე...
და ეს ქალიც ეშმაკურად
ეპარება, ვით თაგვს კატა,
ქსელში აბამს, ბადეს უგებს,
უგზო-უკვლოთ შიგ გახლართა.
მის მოღადრულ გულს და მკლავებს
ჰკოცნის გამგე, ეხუტება,
„მაშინისტკაც“ უალერსებს,
ისიც აღარ ეხუმრება.
აღარ აკლებს ქალს უფროსი
მუდამ კინოს, თეატრს, ფულსა,
პეტოებით ასეირნებს,
უფიცება სიყვარულსა.
სამსახურში აღარ შრომობს
და სალაროც გამოსცალა;
რა მოელის აღარ ფიქრობს,
სულ ჭკუიდან შეიშალა...

აი ასე გაატარა
ამ ჭრიჭინამ გაზაფხული,
ზაფხული და შემოდგომა...
საქმე ჰქონდა გაჩარხული.
მხოლო, როცა ზამთრის სუსხმა
მოატანა მთა და ბარსა,
მყუდროება, მზე და მთვარე
როს თან გაჰყვა ნიავ-ქარსა,—
ჩაჰქრა მაშინ ტრფობის ალიც
და დასრულდა თვით რომანი...
მეტეხმა კი არშიყ გამგე!
დაუნიშნა პაიმანი

იქ ზის ეხლა და ყურებში
ჩასჩურჩულებს ავი ქარი:
სატრფომ უკვე გაგივიწყა,
იგი შენი აღარ არი.
ნუღარ სტირი, დაამშვიდე
გული მისგან განატეხი:
იმის ნაცვლად გიმიჯნურებს
რვა წლის ვადით ეს მეტეხი!

ნაპერწკალი.

წაიკითხეთ მე-16-ე გვერდი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

„მონადირენი"

ვაჟკაცები შეიკაზმენ და გასწიეს სანადიროთ.
ხიქვეს: აწ ჩვენი დევ-გმირობით გვსურს ქვეყანა [illegible] ვით.
მიდიან და იმღერიან: „გუშინ შვიდნი გურჯანელნი [illegible]
ტყეს მოედვენ, ველს გავიდენ, ნაბიჯი აქვთ არა [illegible]ლი.

ხეზე სკვინჩა შეამჩნიეს, რაზმი ფრთხილად ეპარება,
სამი ერთად თოფს უმიზნებს დაერთმანეთს ეფარება;
ზოგს ჰგონია ხეზე იხვი, ზოგი ფიქრობს—ხოხობია,
კამათი აქვთ: იხვს ხოხობი, ხოხობს იხვი ვით სჯობია.

ესროლეს და ექვსი ლულა ყველა ერთხმად აგუგუნდა,
თუმც უმიზნეს, მაგრამ მიზანს ააცილეს, რა თქმა უნდა.
სკვინჩა მაინც ჩამოვარდა—სროლით გული გაუტკვლიცეს,
ჩხუბი შექნეს, თუ ვინ მოჰკლა, ურთიერთს ველარ დაუმტკიცეს

ნანადირი (მძიმე ტვირთი) გრძელ ბერკეტზე ჩამოჰკიდეს
და სამივემ ის ნადავლი აიკიდეს, ერთად ზიდეს.

გზაში კვლავაც მონადირე შეეგება ზეიმითა,
სიტყვა სჭექა და ვაჟკაცებს გმირობაზე მიუთითა.

ყურდღელი კი ბუჩქებიდან უყურებდა იმათ ყოფას,
და წინათ რომ ვერ ბედავდა შიშით ცხვირის გამოყოფას,
ამ დატვირთულ მონადირეთ დრო უშოვა და უტიფრათ
თათით ცხვირი გაუკეთა უსირცხვილოთ და უშიშრათ.

ოფსუს! ერთი არ ჰქონდათ ვაჟკაცთ მხარზე იგი ტვირთი,
ანახვებდენ იმ ყურდღელს თუ როგორ უნდა ზირთი-ფირთი!

ხოზიკა.

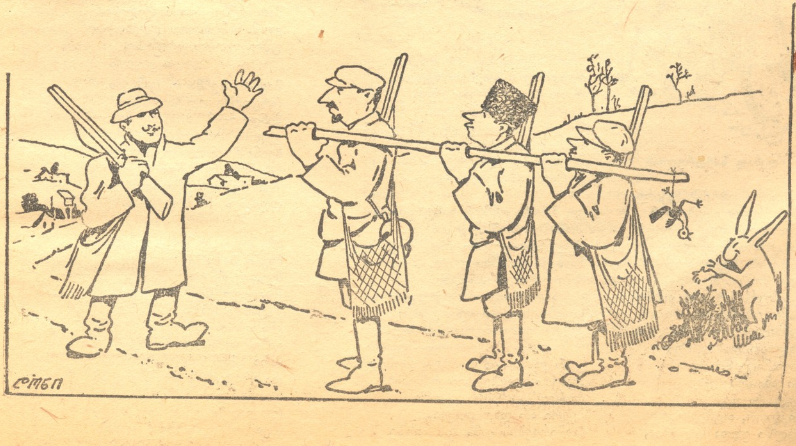

მუდმივი სტუმარი

— რა დილა-ადრიან ჩამოსულხარ აქა?
— რატომ დილა-ადრიან! მე გუშინ საღამოდან აქა ვარ.

მესტვირული

ძლვნად სამტრედიას
ლებში

თუმც არ ვარ ძველი მესტვირე,
მესტვირეთ შორის ქებული;
ვიცი არა ჰგავს მესტვირულს
ხმა ჩემი დახრინწებული
და არც იქნება ბევრთაგან
დღეს იგი მოწონებული—
—მაინც მსურს სტვირი ვიხმარო
ადრევე მოგონებული,
რათა ვამხილო ცოდვები
ჯერ სულ არ დამიწებულ.
(ჩემი კალამიც ამას ხმობს
მელანში ამოწებული).

—————

—ნუ გიკვირთ, თუმცა ავიღე
დღეს ხელში გუდა სტვირია,
ხომ სამუდამოთ არ მინდა,
მხოლოდ დროებით მჭირია,
რათა მით მიმოვათხელო
ცოდვები განახშირია...
მინდა რომ მივსწვდე იმ ადგილს,
სადაც მათრახი ძვირია,
სადაცა ბიუროკრატებს
აუშვერიათ ცხვირია.

—————

ნუ მძრახავთ, თუ სამტრედიის
მომინდა მონახულება,
თქვენ რა გრჯით, რომ შევასრულო
მე ჩემი დანიშნულება,
ჩამოუარო ძმა-ბიჭებს,
ვინც ღირსად კი მეგულება;
ვაგემო საგემებელი,
ვანანო გადარჯულება.

—————

ჯერ ვნახავ იმ პუნქტს, რომელსაც
პუნქტი დამზღვევი რქმევია,
რომელსაც სამტრედიაში
ბევრი არ დაუზღვევია.
(გაჭირვების ჟამს მის კარზე
ცრემლი მეც დამიფრქვევ...
თუ დღეს ჯაია იქ არ გვყავს...
პუნქტს სწორედ ბედი ...

მე ღირსად ვთლი, რომ ვახსენო
ჯაია გრძელი ცხვირითა,
რადგან შესულებს ულრენდა
გაცეცხლებულის პირითა;
(ერთხელ მეც გამომისტუმრა
მკვახე სიტყვითა ხშირით.
როს დახმარება მეწადა
სნეულს ჰაობის ჭირით.

შემდეგ მივძართავ აფთიაქს,
რადგან წამალი მჭირია,—
იქ ფარმაცევტი მინახავს
სიტყვა მყრალი და ყვირია.
—მინდა რომ მასაც ყურებში
ავუპუტუნო სტვირია.
თან ვუთავაზო მათრახიც
შტატში არ შინამ...

მინდა ამავე საჩუქრის
მოლარის დაჯილდოვება,
ვის ხელში ფულსა სალარო
სამყოფად ევიწროვება.
(არც ისე ახალგაზრდაა,
—პასუხი მოეთხოვება).
იასონს ვნახავ ხალიანს
(მისგან მექნება თუ ნება),
სამსახურის ჟამს რომ უყვარს
ნაგანის აჩხაკუნება.
ორი თუ სამი მათრახი
მისთვის არ დაგვიწუნება.

მსურს: უნახავად არ დამრჩეს
შენობა პროფ-კავშირისა:
მსურს შიგ შევიდე, თუ შევძელ
შეტანა გუდა სტვირისა.
რათა ვუმღერო სულ-ყველას
სიმღერა ძილის პირისა.
რადგან ერთ წელშიც ვერ შესძლ
მათ საქმე ერთის კვირისა,
კავშირის წევრი დღესაც-კი
უწიგნაკობას სტირისა.

—————

მივმართავ მარო ცანავას,
როგორმე თუ ვიცანია,
მინდა რომ საქმე დავმართო
კეფისა მოსაფხანია:
ჩვენგან ფულები წაიღო,
მას შემდეგ დიდი ხანია,
შეპირებული წიგნები
დღესაც არ მოუტანია.

—————

არ მინდა დამრჩეს უქებრად
ჩვენი ბაზარი დიდია:
მყიდველს და გამყიდველს შორ
დალალი მტკიცე ხიდია;
კატას კამეჩად ასაღებს
ენა იმისი ფლიდია;
გამოჰყავთ ხარი ნახედნი
(არა აქვთ მისი რიდია)
და ერთხელ კიდევ საღდება
ხუთმეტჯერ განაყიდია...
(დალალმა თვით თუ მოიგო,
სხვა ხომ ფეხებზე ჰკიდია).

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

აწ მივალ სადაც მრავალი
დიაცი შემოკრებულა,
მათი კვერცხი და ქათამი
მთელ რაიონში ქებულა,
რადგან მათ ხელში მოსვლამდიც
მრავალჯერ გასაღებულა:
ჰყიდულობენ და ჰყიდიან,
ფულიც ხომ მით მოგებულა...
(აწ სამტრედიას რა უჭირს,
ქალებიც გავაჭრებულა).

—

აწ ვგონებ კმარა ღირსთათვის
„ქება“ სიტყვითა ხშირითა,
თუმცა ბევრ ვინმეს არ ეთქმის
ეს „ქება“ენა პირითა,—
მაგრამ ცხადია რომ ზოგი
მყავს სატირელი სტვირითა,
და მისთვის მინდა მათ ზურგზე
ერთხელ კვლავ გამაჯირითა.

ქაჯი.

ღხატაური

ჩვენი დაბა შეიცვალა:
აღარ არის რაც წინ იყო;
კულტ-სექციის მუშაობამ
ბევრი კარგი საქმე გვიყო.
წარმოდგენა-ლექციები
იმართება წარა-მარა.
ამ საქმისთვის ლამბაშიძემ,
ძმაო, ბევრი ოფლი ღვარა.
ჩვენი საქმე გამოსწორდა,
სულ მიფრინავს, სულ წინ მიდის.
ქუჩებზე გვაქვს იატაკი
შემკობილი რკინის ხიდით.
წყალსადენი მოჩუხჩუხებს,
აქეთ წყარო, იქით მილი.
ყვავილები ჰფენენ სურნელს,
ედემივით გადაშლილი.
უწინ „ეპო“-ს სასადილოს—
რომ აფრთხობდა ყეფა ძაღლის,—
სადღა ნახავ წვენში ბუზებს,
ან კატლეტის ჭამით დაღლილს.
ფოსტა ფოსტობს, ვერსად ნახავ
წესრიგს მაღალს, თუნდა ასეთს.
ჯერ არც-კია დაბეჭდილი—
მოგაწვდიან ახალ გაზეთს.
ვინ იტყოდა გლეხკომი თუ
ამზადებდა საქმეს საზარს—
და ძველ ჩარჩს და მოვაჭრეებს
წაართმევდა სულ მთლად ბაზარს!..
ასე მივალთ... სულ წინ მივქრით.
ვინ აჯობებს ამ ჩვენ ალაგს;
ელექტრონიც დაგვკაშკაშებს,
გაუსწარით თბილის ქალაქს*).

ტრია-ტრია.

---

*) ღმერთი ოჯახს აგიშენებს.
სიტყვას ამბობ ისე მართალს,
როგორც თქვენი „ეპო“ გლეხებს,
აწვდის მუდამ იაფ ფართალს.
ტარტაროზი ძლიერ ჯავრობს,
ცეცხლს უკიდებს თავის კარავს,
ამბობს ოხერ „ტრია-ტრიას“,
ეს რა მაგრა მიუქარავს.

მუსოლინი

მოლუშულ თვალით გადავსცქერი წარსულის სივრცეს,
თვალთა ისარი მივაბრჯინე შორეულ წარსულს.
თვალუწვდენელ მანძილს ისტორიის ვიტევ ორბიტში,
რომ აღვადგინო სახეები ჩემებრ რაინდთა.
თვალწინ მიდგება „სახელოვანთ“ მთელი პლეადა;
მაგრამ მათ შორის მე მიტაცებს მხოლოდ ნერონი,
რადგან იგი „ღირსეული შვილი“ ჩემს ქვეყნის
და მე ვარ მისი „ღირსეული შთამომავალი“
ჩემს მსგავსთა შობა არა ძალუძს ერთ საუკუნეს;
მხოლოდ მრავალმა იქნებ ჰშობოს და ისიც ერთი,
ნერონის შემდეგ გახდა ბერწი ჟამთა ტრიალი,
ხოლო მეოცე საუკუნემ მშობა მე ძლივს-ღა.
მე მოვუსწარი სარეცელზე მომაკვდავ ყოფას
და სასიკვდილო ჩემი წამლით შემოვაბრუნე.
დახავსებულსა და მიმავალს არქივისაკენ,
სული ვშთაბერე და გარდავქენ კვლავ ახალგაზრდათ.
ვარ შტაინახი ჭეშმარიტად... აუცილებლად,

ნერონის მოჩვენება

ბრავო მუსოლონ!.. ერთგული ხარ ჩემ ტრადიციის,
განაგრძე მაგრე... მოაგონე ხალხს ჩემი ხანა
და შენს წინაპარს არ მაჭამო სირცხვილი შენა,
იქ, ჯოჯოხეთში ტირანებმა ყველა ქვეყნისა.
ამოგირჩიეთ მეფეთ-მეფეთ და ჩვენსა შეფათ.
ვამაყობ ამით... იმედები შენც გამიმართლე.
ბრავო მუსოლინ! ერთგული ხარ ჩემ ტრადიციის...

ი—ი.

ჭოჭოხეთის კუთხე

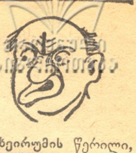

„ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა“

თქვენ გგონიათ, რომ ახლა აქ გამგეზე იქნება ლაპარაკი... შეიძლება ასეც იყოს, შეიძლება არა.. ხოლო ვინც ზაჭესში ბახუტოვს იცნობს, იგი კი მიხვდება ვინ არის ბახუტოვი.

მან გამოსცა ასეთი ბრძანება:

თანამშრომელ მესხიძეს მიეცეს ოთხი დღის შვებულება სოფელში წასასვლელად, რათა გაასუქოს საშობაო ინდაურები და გოჭები და აგრეთვე ჩამოიტანოს სურსათ-სანოვაგე, რომლის „ლომის კერძი“ მერგოს მე.

ხელს აწერს საგანგებო.

ჩვენი გაფრთხილება: „ლომის კერძის“-ს მსურველი არ გახდეს ტარტაროზის კერძი.

„შ ო რ ს მ ჭ ვ რ ე ტ ე ლ ნ ი“

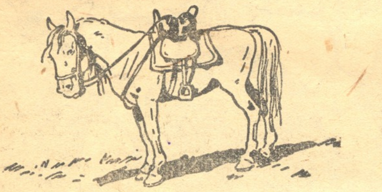

ხომ კარგი ცხენია? რატომაც არ იქნება: ოცდა ერთი თუმანი მისცეს საფასურად პატრონს.. და ისიც სოფ. თამაკონის (სენაკის მაზრა) „ეპო“-ს ფულები... დიახ! გამგეობამ იყიდა ეს ცხენი იმ მოსაზრებით, რომ

„სალაროში ფულის გაჩერება საზარალოა... ფული ტრიალში უნდა იყოს...

ჰო-და იყიდეს ეს ცხენი და მიართვეს გამგეობის თავმჯდომარეს კოსტის. (ალბად მოფერებითი სახელია).

„ცოტა ხანს ვისეირნებთ ცხენით და მალე კი გასაქცევადაც გამოგვადგებაო.

აი, ამიტომ ვუწოდებთ ჩვენ ამ ხალხს შორსმჭვრეტელნი.

ერთხანს კი იჯირითა კოსტიმ... და შემდეგ მოჰკურცხლა.

მაგრამ თქვენ გგონიათ, რომ ამ ცხენით!? არა... ის არც ასე უსინდისოა, რომ ცხენით გაქცეულიყო და თავისი „ძმები“ დაეტოვებინა...

„თბილისისაკენ გაუდგა... და ეხლა თურმე აქ ქეიფობს.

აქამდი ფულისთვის მაინც ჩამოდიოდა... ეხლა კი ამისათვისაც არ იწუხებს თავს... ე. ი. როგორ არ იწუხებს,—დეპეშით თხოულობს ფულს გადაგზავნას.

ამ ამბავს გვატყობინებს ჩვენ **იქაური.. და** წერილის ბოლოში ასე გვწერს:

ამხ. ტარტაროზო! არ დაიზარო შენი ჩანგალი და ისე მაგრად ჩასცი, რომ მისი წვერი აქაც ხვდეს გამგეობას. კოსტი ბაგაჟით გადმოგვიგზავნე. გამოცნობა შეიძლება შემდეგი ნიშნით: ხელში უჭირავს ზამშის პორტფელი. შეჭაღარებულია. უყვარს ქეიფი. ეძიე ქალებს შორის.

ტარტაროზმა გაგზავნა კოსტის შესაპყრობად თავისი აგენტი.

ხაკურთხი.

ფილიპე მღვდელმა (სოფ. აბაშა) მიცვალებულს საკურთხი მიუტანა. იქვე ახლო ვეება ურთხელაზე მიაწება **ანთებული სანთელი.. და** საკურთხის დაკურთხების შემდეგ, სახლში წავიდა (იხ. **საბალახეირუმის** წერილი, რომელიც ჩვენთან ინახება). **...და** მისი წასვლის შემდეგ მოხდა სასწაული: ურთხელი დაიწვა... და დროულად რომ არ მიშველებოდენ, შეიძლება სხვა რამეც დამწვარიყო...

ამისათვის მამაო ფილიპეს ხუთი თუმანი გადაახდევინეს. გულს იმით ინუგეშებს:—**ხუთი თუმანი დამიჯდა და ნუ თუ მაინც აღარ აცხონებს ღმერთი?**

ეჭვი ნუ გექნებათ, მამაო ფილიპე! ხუთ თუმნად ღმერთი ერთს კი არა, მეტსაც აცხონებს. ეხლა დავარდნილია ღმერთი იშკილებიდან და არა აქვს, როგორც უწინ ჰქონდა, ბევრი შემოსავალი.

გასართობი სამკითხველო

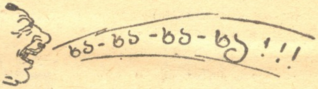

თქვენ გგონიათ, რომ ეს ხარხარი სასადილოდან ისმის? არა... კარგად დააყურეთ,—და გაიგებთ, რომ ისმის ნახულევის (ქუთაისის მაზრა) სამკითხველოდან, სადაც გამგედ გიორგია. (ამას გვწერს „შუშუ“) ხოლო „მრავალ-

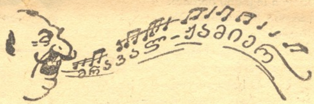

ჟამიერ“ რომ ისმის, ეს კი სასადილოდან არის; იმ სასადილოდან, სადაც

მიკიტნობას ეწევა
ჩვენი ფოსტალიონი;
ჩვენს დათიკოს ჰონია
ეს ამბავი იოლი.
სამიკიტნოში პატიჟობს
ჩვენი დათიკო მუშტრებსა...
ის ჩემთვის ამის თქმისათვის
აღარ დაშურავს მუშტებსა...

სამაგიეროდ, არც ტარტაროზი დაიზარებს მისთვის ჩანგალს.

ახირებული თავმჯდომარე

ლაპარაკია ლეღვან-მარელისის თემალმასკომის თავმჯდომარეზე, რომელსაც ეკუთვნის ეს პორტფელი.

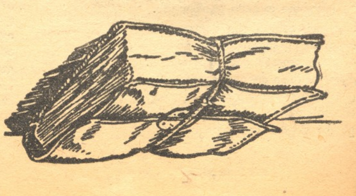

ზემო სტრიქონების წაკითხვის შემდეგ, დარწმუნებული ვართ, რომ თქვენ დარწმუნდით იმაში, რომ ხსენებული თავმჯდომარე, როგორც ეს ჩვეულებადაა, არის ლოთი ან გამფლანგველი. მაგრამ შეცდებით, არცერთი ამის მსგავსი. პირიქით: ამ პორტფელში მას უდევს ხიდის გასაკეთებლად მოკრეფილი ფული, რომელსაც, როგორც ლელვნელი გვწერს:

1925 წლიდან ატარებს და არც თვითონ სჭამს, და არც სხვას აჭმევს. ამაზე იტყვიან: ავი ძაღლი არც თვითონ სჭამს და არც სხვას აჭმევსო.

და ჩვენც ვეთანხმებით ლელვნელს, რომ

თუ დროულად არ ჩამოერთვა ეს ფული თავმჯდომარეს, ერთხელაც იქნება და გადავარდება ძველ ხიდიდან (როგორც ეს ეხლა ხდება ხშირად)... და მაშინ კი მშვიდობით ჩვენო ფულო.

„ჯერ თავო და თავო, მერე“...

საქმე იმაშია, რომ **მიშა საჭილაოელი გვწერს**, თითქოს

თვით ნოდიამ ორი ქვევი ზედ ბაქანთან აზლოს, სამოსახლოთ დაიტოვა... სხვამ თავი ქვას აჰხლოს.

მაგრამ ნოდია უფრთხილდეს, რომ თვითონ მან არ „აჰხლოს“ თავისი საკუთარი თავი ამ ქვას.

უხერხული მდგომარეობა.

ვინ იცის, გორის რკინის გზის კლუბის გამგეს იქნებ კი გამოეკვლია, თუ რატომ არ ღებულობენ გაზეთს ხელისმომწერნი, მაგრამ ეგ საქმე აბარია სამკითხველოს გამგეს; ხოლო სამკითხველოს გამგე კი კლუბის გამგის ცოლია, და ეს გარემოება ხელს უშლის კლუბის გამგეს მოსთხოვოს სამკითხველოს გამგეს მუშაობა. ამ ნაკლის თავიდან ასაცილებლად **მესაფლავე** კარგ წინადადებას იძლევა:

კლუბის გამგის უხერხულ მდგომარეობიდან გამოსაყვანად, საჭიროა...

და თუ რა არის საჭირო, ეს მგონი ყველასათვის მისახვდომია.

მუშები: **ნუ კეტავთ სამკითხველოს... გაზეთები გვინდა წავიკითხოთ.**

სამკითხველოს გამგე: **დღეს მე არა მცალია:— სარეცხი მაქვს.**

ქათამი-ქთამი.

სიტყვა: **ქთამი**, რომელიც დიდი ხანი არ არის, რაც გადავარდა, მაგრამ აქა-იქ მაინც დარჩა ხმარებაში (როგორც, მაგალითად, მაჩხაანში, მაგრამ ამაზე ქვემოდ), საინტერესოა ვიცოდეთ, თუ რომელ სიტყვიდან წარმოსდგება. საუბედუროდ: ძველი ლიტერატურა [illegible] იძლევა ამ სიტყვის გამოსარკვევად და შესასწავლად. ბევრი თავი გამხმარა ამ საკითხის დავიდარაბაზე, მაგრამ ამაოდ... მაგრამ ეხლა უკვე გამორკვეულია ამ სიტყვის ვითარება.. ეს დიდი ღვაწლი ეკუთვნის მაჩხაანელ ვექილს, რომელიც უწინ მღვდელი ბრძანდებოდა, მაგრამ მღვდლობა მიატოვა, რადგან მასში ხეირი აღარ იყო.

ჰო-და, ამ ვექილმა, კონდრატემ (მისი სახელია) თავისი უშუალო ცხოვრებიდან და მაგალითებიდან გამოიკვლია, რომ სიტყვა **ქრთამი** წარმოსდგება სიტყვიდან— **ქათამი.**

და თუ დღეს მასთან გლახს ბატი მიჰყავს, რათა კონდრატემ თხოვნა დაუწეროს, ეს არ ლაპარაკობს მისი გამოკვლევის წინააღმდეგ. პირიქით: ყველა შინაური ფრინველი ეკუთვნის სულდგმულთა ერთს კატეგორიას.

პირველად კონდრატემ თხოვნის დაწერისათვის გასამრჯელოდ „ფეშქეშად“ ქათამი აიღო და აი, ამ შემთხვევიდან, აი აქედან იწყება **ქრთამის** განვითარების ისტორია და მისი წარმოშობა.

მართალია, როგორც ზემოდ ვსთქვით, დღეს გლეხებს მასთან მიაქვთ ინდაურები, ბატები, იხვები და იშვიათად ქათამი, მაგრამ,—აქაც კიდევ ვიმეორებთ,—ეს არ არღვევს მის გამოკვლევას.

აქ ბუნებრივობაა; სრულიად დაცულია დარვინის ევოლიუციის თეორია. პირვანდელი ქათამი გადაიქცა შემდეგში იხვად, ბატად, ინდაურად და ასე... ცხადია, გლეხს რომ ყოველთვის ქათამი მიეტანა მისთვის, საქმეს არ გაუკეთებდა. ყოველთვის ქათმის ხორცის ჭამა მობეზრდებოდა პატივცემულ ვექილს... და ამიტომაც სხვადასხვა ჯურის ფრინველები მიჰყავთ გლეხებს კონდრატეს ოჯახში.

თქვენ იტყვით: **კი, მაგრამ რატომ გლეხები ვერ მიხვდენ ამას? მისი თხოვნა ხომ ვერაფერს აკეთებს მაინც?**

მართალია, ვერაფერს აკეთებს, მაგრამ აი ამ შემთხვევაში კონდრატე როგორ იქცევა; მოვუსმინოთ **„არ დამიტიროთ“-ს:**

უყურეთ რა ჰქნა ჩემ თხოვნამ!?
ღმერთმანი ვარ „მალადჩინა“!
ხუთი წლით ციხე რა არის!?.
დახვრეტას გადაარჩინა...

და გლეხებსაც ასე ჰგონიათ: თუ არა კონდრატე, ბრალდებულს მეტ სასჯელს მისცემდენო.

ეს კაცი არ არის მოსაცდენი კაცი... ამიტომ ტარტაროზის წინადადება იქნებოდა, რომ მისთვის „მეცნიერულ გამოკვლევებისათვის“ მიგვეცა მყუდრო ბინა. ტარტაროზი შუამდგომლობს გამსახლის წინაშე, როგორმე მოუხერხოს ამ უკანასკნელმა პატივცემულ ვექილს მყუდრო საცხოვრებელი, სადაც იგი (ალბათ) დასწერს შრომას, თუ ქათამს (ქრთამს) როგორ მიჰყავს „მოქალაქე“ გამსახლში.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

„ტყისმცველი“

ძველ, გამოცდილ ტყის მცველს დაუნიშნეს ახალგაზრდა თანაშემწე.

ახალგაზრდა აუტყდა:—წავიდეთ, ვნახოთ ტყე, ყური ვუგდოთ, იქნებ სჩეხენ, იქნებ ჰკაფავენ, იქნებ ცეცხლს უკიდებენო.

დიდი და შემაწუხებელი ჯიუტობის შემდეგ, ახალგაზრდამ დაიყოლია ძველი და წავიდნენ ტყეში.

როცა კარგა მანძილზე შევიდნენ, ტყის სიღრმეში მოესმათ ხის კაკუნი.

— აგე, აგე, გესმის?.. ხესა სჭრიან!—უთხრა ახალგაზრდამ.

— სად არის ეგა?—იკითხა ძველმა.

— აი აქეთ, აქედან მოდის ხმა, აბა წავიდეთ.—სთქვა ახალგაზრდამ და გაუტია იქით, საიდანაც ჭრის ხმა ისმოდა.

— მაანდ ნუ მიხვალ.—მიაძახა ძველმა.

— რატომ?

— იმიტომ რო იქა სჭრიან. აქეთ წავიდეთ, აქეთ არა სჭრიან.

— ვერაფერი ვერ გამიგია!?—გაიკვირა ახალგაზრდამ.

— რა ვერ გაგიგია: არ იცი რომ ჭრის დროს მისვლა არ შეიძლება? აი როცა მოსჭრის და შინ ჩაიტანს მოჭრილს, მაშინ მივიდეთ, ვნახოთ მონაჭერი და ოქმი შევადგინოთ.

— მერე რალას იპოვნი მომჭრელსა?

—აი სწორედ ისე უნდა მოვიქცეთ, რომ ვერ ვიპოვნოთ, თორემ რით იცხოვროს გლეხმა.

ახალგაზრდა დაფიქრდა და ბოლოს იფიქრა, ალბად ასე უნდაო და განაგრძეს გზა სხვა მხარეს.

ერთ გლეხს ნახევრამდე მიეყვანა ერთი დიდი, სამორე ხე და ისვენებდა. სწორედ იმდროს, როცა იმ ხეს მიადგნენ, მაშინ განაახლა გლეხმა ჭრა.

— აი დასწყევლოს ღმერთმა, მაინც არ წავადექი ზედა?!—იწყინა ძველმა... და მართლაც უხერხული იყო გვერდის აქცევა.

— რასა სჭრი თემხო?—გადასძახა ზევიდან ძველმა „ტყის მცველმა“.

— სახრეს, შენი ჭირიმე.—მიუგო მასხრობით გლეხმა და „მცველმაც“ გლეხის მოსწრებულ პასუხზე მიაძახა:

— მოსჭერ, მოსჭერ, დავარდნილი ხარები გყავს, კაი გარეკვა უნდაო.

„მცველი“ და თანაშემწე დაბრუნდნენ სოფელში, და კვირა დღეს გაიარეს ბაზარში, სადაც აქა-იქ გლეხები პურღვინოთი „ნაყრდებოდენ“.

დაინახეს თუ არა „ტყის მცველი“, გლეხებმა ასტეხეს აქათ-იქიდან.

— „მცველო აქმო... მცველო მობრძანდი... მცველო მიირთვი... მცველო დაბრძანდი... მცველო გენაცვალე... მცველო ამ ტყეს ჯერ შენისთანა მცველი არ უნახავსო“..

ახალგაზრდა მიჰხვდა რაშიაც იყო საქმე... და ისიც მადიანად შეექცეოდა სუფრას.

ფეშანგი ფაშვიბერტყაძე.

[illegible] და ეს [illegible]
მალ-ალანი რალა არის. რომ კიდევ არშინობით იზომება?

[illegible]

კელ წელს იცვლის სახეებს სკოლა;
სწავლის მეთოდი მრავალგვარია.
მათ შორის არის მუდმივი ბრძოლა.
არ ვიცი რომელს მივსცე მხარია.
დიუის მეთოდი ბევრჯერ ვიწამე,
არ აუხვიე დალტონსაც გვერდი;
ვლობერს, მონტერსორს თვითონ ვეწამე,
მათ შევაცვითე გული და მკერდი.
კერბენშტეინერს ვერ მივეკარე;
ბლონსკით ახალ გზას მე დავადექი...
კომპლექსით ბევრი ცრემლი დავღვარე...
(მან გამიჩინა მგონი მე ჭლექი).
ამერიკულიც გვიან გავიგე...
რომელი ერთი გამომადგება!?
ეთოდი სწავლის ერთმანეთს სცვლიან,
თვის კალაპოტში როდის ჩადგება?!
ყოველს ზაფხულზე კურსებზე ვზივარ,
მუდამ მოველი ადვილ სწავლებას;
ვისმენ ლექციებს, ყველგან დავდივარ,
სულყველგან ვხედავ ჩემს გაწვალებას.
გადვემზადები... მახსოვს ყოველი,
კომპლექსიც აღარ გამიჭირდება...
მაგრამ როდესაც საწავლას დავიწყებთ,
სულ სხვა მეთოდი ამიხირდება...
როცა კლასში ვარ—კომპლექტზე ვფიქრობ.
მძინავს თუ მღვიძავს ის მაგონდება;
ვერც თავს მიუგენ, და ვერცა ბოლოს,
გაუგებრობით გული ლონდება.
როგორ მოვიქცე ვერ გამიგია!..
ცოდნა ბავშთათვის არ მეშურება.
ჩემი ეს ყოფნა მათ რომ გაიგონ
ისინი აღარ დამემდურება.

ხაშურელი შმაილა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

გაზაფხულზე როცა წყალი გათბება, ევილებ ფეხსა და ჩავარდები შიგ.

თქვენმა წერილმა დაგასწრო... ის უკვე ჩავარდა უფსკერო გოდორში. ნუ იდარდებთ; იქ საკმაოდ თბილა, ასე რომ წერილი არ გაცივდება.

პუპკას. თქვენი **„აზნაურიშვილი“**, როგორც თვითონ თქვენ ამბობთ, რომ:

„ფეხებზე გაიხადა, თავს ქვეშ შემოიდო და ხვრინვა ამოუშვა... ვილაცამ წიხლი ჰკრა:

— ფეხები რომ ასე საძაგლად გიყარს, ფეხსაცმელები მაინც ჩაიცვი...

აი ერთად-ერთი „არომატი“ თქვენს ასე გრძელ წერილში. ეს „არომატი“ ისევ იმ „აზნაუ(?)შვილს“ ჰქონდეს, და წერილი კი გოდორში გადავგზავნოთ. სხვა ადგილი მაინც არ ეკუთვნის არც თქვენი წერილის გმირს და არც თვით წერილს.

„გიზს“ აჰა, ავასრულეთ თქვენი სურვილი.

მუშფაკში

— **მასწავლებელო ძალიანი სუსტი შუქია და წერა გვიძნელდება.**

— **მოითმინეთ, და როცა ზაჰესი დაიწყებს მუშაობას, ალბად შუქიც მოიმატებს.**

— თქვენ ძალიან **უსუფთაოდ სწერთ.**

— **მოითმინეთ, მასწავლებელო, და როცა ზაჰესი დაიწყებს მუშაობას, ალბად კარგად დავსწერ.**

ჩვენ კი არ გვაქვს მაგის იმედი,რომ თქვენ მაშინ კარგად დასწერთ... და, თუ კაცი ხართ, აწი ასეთი წერილით თავს ნუ მოგვაბეზრებთ.

„მელა-კუდას“ (შორაპანი): გვწერთ კინო-სურათი „გაფლანგვა“-ზე:

მე ვუყურე ამ სურათს
და გავფლანგე ფულები
ნეტა სულ არ მეყურა,
არც მტკენოდა თვალები.

კი მიხვდებით წერილის ხვედრს.

ალგიბას: შარადის შარადა არა ღირს არადა.
რასაც აწ აპირებ ბარემ სთქვი ჩქარადა.

კურკანტელს. ჩვენჯერ არ ვიცით თუ:

ლევარსი როხროხაძემ გამოაცხადა კატების მობილიზაცია, რათა ჩიტებს გაფრთხილება მისცეს არ დაჯდენ ზაჰესის მავთულებზე, რომლებიც (ჩიტებისათვის) სასიკვდილოა.

ჰო-და როცა გავიგებთ, მაშინ დავბეჭდავთ თქვენს წერილს, ხოლო ჯერ-ჯერობით ასეთ წერილებს თვითონ ჩვენ ვუშვრებით მობილიზაციას უფსკერო გოდორში გადასაგზავნად.

ლარინელ ჟორას. მეტის-მეტად გრძელია თქვენი

მოისაროგა

და ამიტომაც რამოდენიმე უფრო შესანიშნავი ადგილები ამოვილეთ, თორემ ისე არ მიიღებდენ უფსკერო გოდორში. აი ეს ადგილებიც:

ამ დღეს ხდება ცოდვა,
იქით აღარ მოდვა,
მთვრალი კაცის ბოდვა,
კისერში დანის მოდვა
ჰყვირის გოჯი, ბლავის ხბო,
იხვი, ბატი ვარია...
ვაჰარს ის უხარია
თუ კი ამ დღეს დარია.
მაგ თქვენ თავში გონება
ნეტავი რამ არია?

ჩაქველ ხვლიკს (ჩაქვი). თქვენი წერილიც გადავგზავნეთ გამსახლში (უვარგისი და გაუსწორებელ წერილებისათვის ჩვენც გვაქვს გამსახლი, ანუ უფსკერო გოდორი).

ილვიძებს (ხიდისთავი). მერე თქვენ რა გინდათ, თუ:

თქვენი შვიდწლედის გამგეს
ჰყავს სქელი ცოლი სონა;
წარმოკავშირის წონით
შვიდი ფუთია წონა...

თქვენს წერილში ათი ფუთი აბდა-უბდაა, რომელსაც ჟურნალის ფურცლებზე ადგილი არ მიეცემა.
არც ის არის გასაკვირი, თუ:

შემობრძანდით და დაბრძანდით,
ქმარი არ მოვა ჯერე.
იმას არ მოსწყინდება
„ოცდაერთი“ და „ჩერე“.

მაგრამ, თუ კი:

ძლიერ ზარალობთ ხალხი,
გემტვრევა ღამით დაფა.

გირჩევთ:

ამ გამგის მოშორებას,
არ უნდა დიდი ჯაფა.

ზიპლიკიკოს. თქვენი **„უკანონო“** წერილი ასე თავდება:

ეროვნული ბიბლიოთეკა

უკვე დაიწყო

1927 წლისათვის გაზ. „მუშა“-ზე

ხელისმოწერა

ყველა შეგნებული მშრომელი უნდა იწერდეს, კითხულობდეს და ავრცელებდეს თავისი ინტერესების დამცველ და გამომხატველ გაზ. „მუშა“-ს

ყოველკვირეული იუმორისტული ჟურნალი

„ტარტაროზი“

არის გაზ. „მუშა“-ს უფასო დამატება

ჟურ. „ტარტაროზი“ პირველ იანვრიდან გამოვა გაუმჯობესებული ტეხნიკით და შინაარსით

საქართველოს ყველა ქალაქებსა და დაბებში გაზ. „მუშა“-ს მთავარ კანტორას აქვს თავის განყოფილებები, სადაც მიიღება

1927 წლისათვის გაზ. „მუშა“-ზე ხელისმოწერა

გაზ. „მუშა“ ჟურ. „ტარტაროზი“-თ ღირს

კოლექტიურ ხელისმომწერთათვის		ინდივიდ. ხელისმომწერთათვის	
1 თვით	80 კ.	1 თვით	1 მ.
3 ,,	2 მ. 30 ,,	3 ,,	2 ,, 85 კ.
6 ,,	4 ,, 40 ,,	6 ,,	5 ,, 50 ,,
1 წლით	8 ,, 50 ,,	1 წლით	10 ,, 50 ,,

ამთავითვე იზრუნეთ გაზეთის გამოწერისათვის

კანტორის მისამართი: ჯორჯიაშვილის ქ. № 6.

ზღმასკომის 1-ლი სტამბა, კამოს ქ. № 68. ელსმენი № 11-38.